

Rigmor Söderberg

Från: Jens Persson <jens.persson@havochvatten.se>
Skickat: den 16 april 2024 12:31
Till: Havs- och vattenmyndigheten
Kopia: Håkan Carlstrand; Jarl Engqvist; Elin Hedman
Ämne: Remiss gällande ändrade regler för fiske av lax, fiske med fast redskap och nät i Östersjön samt om undantag för att upprätta transportdokument
Bifogade filer: Dnr_2024-001467_Remiss_FIFS_2004_25-36_signerad.pdf; Dnr_2024-001467_Bilaga 1_Sändlista.pdf; Dnr_2024-001467_Bilaga 2_Konsekvensutredning.pdf

Uppföljningsflagga: Följ upp
Flagga: Har meddelandeflagga

Kategorier: Rigmor
AppServerName: p360_prod
DocumentID: RR 2024-98:01
DocumentIsArchived: -1

Du får inte e-post ofta från jens.persson@havochvatten.se. [Se varför det här är viktigt.](#)

Enligt sändlista

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till ändrade föreskrifter och konsekvensutredning. Förslaget gäller dels områdesvis och tidsmässig fördelning av tillgänglig svensk kvot för yrkesmässigt fiske av lax i Östersjön, dels ändrade bestämmelser för fiske med fast redskap och nät i delområde 30 till syfte att begränsa riktat fiske efter lax och oavsiktliga fångster av lax. Därutöver omfattar remissen även ett förslag om utökad undantag för krav att upprätta och skicka in transportdokument vid transporter högst 20 km från landningsplatsen.

Vänliga hälsningar,
Jens Persson

Jens Persson

Utredare

Fiskeregleringsenheten

Havs- och vattenmyndigheten

+46106986354

Gullbergs Strandgata 15, 411 04 Göteborg

Box 11 930, SE-404 39 Göteborg

jens.persson@havochvatten.se

www.havochvatten.se

Havs- och vattenmyndigheten behandlar dina personuppgifter i enlighet med dataskyddsförordningen och myndighetens dataskyddspolicy, läs mer på www.havochvatten.se/sa-behandlar-hav-dina-personuppgifter

SwAM processes your personal data in accordance with the General Data Protection Regulation (GDPR) and our Data Protection Policy, see www.havochvatten.se/sa-behandlar-hav-dina-personuppgifter

Remiss

Handläggare

Jens Persson
Fiskeregleringsenheten
Jens.persson@havochvatten.se

Datum 2024-04-15

Dnr 2024-001467

Enligt sändlista

Remiss gällande ändrade regler för fiske av lax, fiske med fast redskap och nät i Östersjön samt om undantag för att upprätta transportdokument

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till ändrade föreskrifter och konsekvensutredning. Förslaget gäller dels områdesvis och tidsmässig fördelning av tillgänglig svensk kvot för yrkesmässigt fiske av lax i Östersjön, dels ändrade bestämmelser för fiske med fast redskap och nät i delområde 30 till syfte att begränsa riktat fiske efter lax och oavsiktliga fångster av lax. Därutöver omfattar remissen även ett förslag om utökat undantag för krav att upprätta och skicka in transportdokument vid fisketransporter högst 20 km från landningsplatsen.

Förslaget föreslås träda i kraft den 2024-05-31.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 2024-05-07.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se i Wordformat. Ange ärendets diarienummer dnr 2024-001467 i e-postmeddelandets ärendemening.

Havs- och vattenmyndigheten publicerar remissvar från myndigheter, företag och organisationer på sin webbsida. Remissvar från privatpersoner publiceras inte. Du hittar mer information om hur HaV behandlar dina personuppgifter i samband med remisshanteringen på [Havs- och vattenmyndighetens webbsida](#).

Eventuella frågor om beståndsstatus och redskapsbegränsningar kan ställas till Jens Persson, tfn. 010-698 63 54, och Håkan Carlstrand, tfn. 010-698 62 40. Frågor om Sveriges laxkvot och fiskestopp kan ställas till Jarl Engquist, tfn. 010-698 62 05, och frågor om transportdokument till Elin Hedman tfn. 010-698 63 37.

Denna remiss har beslutats av avdelningschefen Mats Svensson efter föredragning av utredaren Jens Persson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även handläggaren Elin Hedman,

verksjuristen Catarina Pernheim, kontrollkoordinatörn Björn Stührenberg samt utredarna Håkan Carlstrand, Jarl Engqvist och Jonas Ericson deltagit.

Mats Svensson

Jens Persson

Bakgrund och syfte

Sveriges laxbestånd, fiskelagstiftning och mål för förvaltningen

I Sverige finns 16 älvar med bestånd av lax som av ICES klassas som naturreproducerande laxstammar och som mynnar ut i Östersjön. Flertalet av dessa älvar ligger i Västerbottens och Norrbottens län. Även Torne älv, som är gränsålv mot Finland, är inkluderad i dess älvar. Älvarna producerar naturligt drygt tre miljoner laxsmolt per år vilket uppskattas till ca 95 procent av all naturligt producerad lax i Östersjön. Dock varierar produktionen av laxsmolt kraftigt mellan varje älv, bl.a. beroende av mängden lek- och uppväxtområden samt rådande beståndssituation för respektive bestånd.

I Sverige finns det även sju östersjöälvar där det odlas och sätts ut ca 1,7 miljoner laxungar. Av dessa sätts det ut drygt 750 000 laxsmolt i utbyggda älvar i Norr- och Västerbotten (delområde 31) och drygt 900 000 laxsmolt i utbyggda älvar i Västernorrland och Gävleborgs län (delområde 30). Lax som har satts ut ska vara märkt genom att fettfenan klipps bort.

Av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 för den gemensamma fiskeripolitiken¹, den s.k. grundförordningen, framgår bland annat att medlemsstaterna ska tillämpa försiktighetsansatsen i fiskeriförvaltningen och ska säkerställa att nyttjandet av de levande marina biologiska resurserna sker på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning (MSY). Målet för maximal hållbar avkastning varierar mellan olika älvbestånd och motsvarar normalt 60–80 % av den potentiella smoltproduktionen.

Laxen finns även upptagen i Art- och habitatdirektivet², vilket innebär att medlemsstaterna har ett utpekad ansvar för bevarandet av denna art och dess livsmiljöer. Implementering av direktivet i Sverige har bland skett genom beslut om Natura 2000-områden samt genom miljökvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt och djurliv.

Den nationella fiskförvaltningen kompletterar EU:s gemensamma fiskeripolitik. Arbetet med en hållbar fiskförvaltning sker genom en ekosystembaserad ansats där HaV har flera verktyg att arbeta med, till exempel reglering, tillträde och tillsyn genom fiskerikontroll. Därutöver sker ett omfattande åtgärdsarbete i vattendragen för att bevara och restaurera livsmiljöer för bland annat lax. Det handlar både om att förbättra vattenkvaliteten liksom den fysiska miljön i vattendragen, t.ex. återställning av vattendragen efter flottledsrensning och utdikningar samt förbättra möjligheterna till fiskvandring förbi artificiella vandringshinder. Ny lagstiftning innebär att vattenkraften under en 20-årsperiod ska få moderna miljövillkor vilket bl.a. väntas gynna naturproduktion av lax.

Laxbeståndens utveckling

Utvecklingen för de vilda laxbestånden i framförallt Bottniska viken har generellt sett varit positiv sedan slutet av 90-talet. Den totala produktionen av vild laxsmolt har ökat från en halv miljon till

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG

² Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter

omkring tre miljoner smolt årligen. När laxsmolten lämnar älvarna som mynnar i Östersjön vandrar de mot uppväxtområden i södra Östersjön där de uppehåller sig fram till könsmognad. Uttryckt i totalt antal smolt som produceras i Östersjöns samtliga älvar dominerar den odlade laxen fortfarande, men en lägre överlevnad jämfört med vild lax gör att förhållandet ser annorlunda ut bland större/äldre lax i Östersjön som överskrider minimimåttet (60 cm). Där beräknas andelen vild lax idag uppgå till ca. 70–80 procent.

Den generellt positiva utvecklingen för de vilda bestånden under perioden förklaras främst av en lägre fiskeridödlighet på grund av att kvoterna för yrkesfisket (TAC) under periodens slut reducerats avsevärt. Yngeldödligheten i sjukdomen M74 har också reducerats kraftigt, från 70–80 procents dödlighet ner till 5–10 procents dödlighet. Sedan 2014 har hälsorelaterad sjukdom och dödlighet konstaterats på vuxen lax som återvandrat för lek. Detta har drabbat vissa älvar och bestånd mer än andra. De bakomliggande orsakerna till hälsoproblemen har undersökts och bedöms beror på flera samverkande orsaker relaterade till laxens uppväxt i Östersjön.

I Ljungan och Vindelälven var dödligheten på vuxen lax mycket hög under åren 2014–2019 vilket fick som följd att mängden laxungar minskade drastiskt. I Vindelälven har mängden laxungar ökat kraftigt under åren 2021–2023 men först år 2025 väntas denna ökning resultera i en markant ökad återvandring av vuxen lax för lek. I Ljungan ökade mängden laxungar mellan åren 2021 och 2022 om än fortfarande långt under tidigare års nivåer. För att öka kunskapen om älvens laxbestånd, samt möjliggöra mer precisa statusutvärderingar påbörjades räkning av utvandrande smolt med storryssa under 2022. Räkning skedde även 2023 och planeras fortsätta under 2024. Preliminära resultat från 2023 års räkning indikerar att utvandringen av smolt kan ha uppgått till mellan 1 000 och 2 000 smolt. Åldersbestämning av smolt från Ljungan visar att dessa är i snitt två år och smoltutvandringen under 2024 förväntas därför öka eftersom tätheten av årsungar i älven ökade under 2022. På grund av hög vattenföring i Ljungan 2023 kunde elfisken inte genomföras som tänkt och det saknas därför resultat för utvecklingen av mängden laxungar i Ljungan efter 2022.

Under 2023 noterades en oväntat svag återvandring av lax i flertalet svenska älvar. I Torne älv som står för ca 50 procent av den totala produktionen av vildlax i Östersjön var uppvandringen den lägsta sedan 2010. Orsaken till den oväntat låga återvandringen av lax 2023 är ännu inte klarlagd. Mängden laxungar och mängden utvandrande smolt från svenska laxälvar har generellt sett varit stabil och det finns i dagsläget inget som indikerar att minskande produktion av laxungar i älvarna kan förklara 2023 års låga återvandring av vuxen lax. Mycket tyder därför på att överlevnaden för de laxsmolt som vandrade ut från älvarna år 2021 och som till stor del skulle återvandrat till älvarna som vuxen lax 2023 har haft ovanligt hög dödlighet till havs. Kunskapen om olika orsakssamband som påverkar laxens överlevnad till havs är i dagsläget begränsad. Av samma skäl är det svårt att förutse om den låga återvandringen 2023 var en tillfällig nedgång eller om trenden kommer vara bestående också inför kommande år.

Bedömning av status och vetenskapliga rekommendationer inför 2024 års fiske

ICES arbetsgrupp för östersjö laxen (WGBAST) har utvecklat en modell för bedömning av status för de enskilda laxbestånden i förhållande till mål för laxbestånden i den gemensamma fiskeripolitiken. Status utvärderas i förhållande till två referensnivåer R_{lim} och R_{msy} .

R_{msy} motsvarar MSY-målet och är ett produktionsmål för varje enskilt laxbestånd inom det nuvarande utbredningsområdet i älven. Målet motsvarar nivån för maximalt hållbart uttag utan att

beståndet minskar i storlek över tid. Eftersom R_{msy} är anpassat efter varje enskilt laxbestånd och livsmiljöerna i den älv där lek och uppväxt sker varierar R_{msy} normalt mellan 60 och 80 % av älvarnas potentiella produktion av laxsmolt. Som en del av den MSY-baserade förvaltningen av östersjölax har dessutom en lägsta säkerhetsnivå (R_{lim}) implementerats. R_{lim} definieras som den nivå från vilket ett bestånd förväntas nå R_{msy} inom en laxgeneration (6–7 år) om allt fiske i hav och älv upphör. Bestånd som underskrider R_{lim} bedöms ha reducerad reproduktiv kapacitet och väntas inte nå R_{msy} inom en generation ens om allt fiske i HaV och älv upphör. Sedan 2021 har ICES i sin rådgivning rekommenderat nollfångst om det bedöms finnas en risk att bestånd som understiger R_{lim} exploateras inom fisket.

Inför 2024 års fiske rekommenderade ICES att fångsten av östersjölax i blandbeståndsfisket i havet (yrkes- och fritidsfiske längs kust och på öppet hav) skall vara noll under 2024. Vidare rekommenderar ICES att inget laxfiske skall ske i Ljungan samt i laxvattendrag med svaga bestånd i Baltikum. Om havsfisket däremot begränsas till endast ICES delområde 31 (SD 31) bedömer ICES samtidigt att den totala havsfångsten (fiskerelaterade dödligheten) i yrkes- och fritidsfisket i detta område kan uppgå till maximalt 60 000 laxar under perioden maj till augusti (ICES 2023a). Till skillnad från åren 2022–2023 rekommenderade ICES därav att all fångst av lax i delområde 30 bör vara noll. Skälet till ICES rekommendationer är att laxbeståndet i Ljungan klassas som svagt på nivåer under den lägsta referensnivån R_{lim} (tabell 1). Samtidigt har ICES påvisat att lax från Ljungans laxbestånd riskerar att fångas längs den svenska och finska kusten under hela säsongen vid fiske inom delområde 30.

Utöver råd avseende fångstmängder rekommenderar ICES förvaltningsåtgärder vilka syftar till att minska risken för negativ biologisk påverkan av felvandrad odlad lax på vilda bestånd, samt att olika former av mänsklig påverkan som medför ökad mortalitet (utöver fiske) bör minimeras. Särskilt betonas betydelsen av återställda habitat och fria vandringsvägar i mindre vattendrag med svaga laxbestånd.

Tabell 1. Svenska Laxbestånd i AU1-4 (Bottniska viken och södra Sverige): beräknad nuvarande status baserat på 2022 års smoltproduktion. Sannolikhetsvärden (P) för måluppfyllelse av Rlim respektive Rmsy har delats in i fyra grupper: över 95%, mellan 70 och 95%, mellan 50 och 70%, samt under 50%. Ljungans laxbestånd (röd markering) bedöms ha låg status med reducerad reproduktiv kapacitet och en sannolikhet att uppnå lägsta målnivån Rlim som understiger 50%.

Bestånd	P	Sannolikhet att överstiga Rlim				P	Sannolikhet att överstiga Rmsy			
		>95%	70–95%	50–70%	<50%		>95%	70–95%	50–70%	<50%
AU1										
Torne älv	1,00	x				1	x			
Kalixälven	1,00	x				0,82		x		
Råneälven	1,00	x				0,81		x		
AU2										
Piteälven*	1,00	x				0,78		x		
Åbyälven	0,95		x			0,61			x	
Byskeälven	1,00	x				0,85		x		
Kågeälven	0,89		x			0,56			x	
Rickleån	0,93		x			0,24				x
Sävarån	0,98	x				0,57			x	
Vindelälven	1,00	x				0,14				x
Öreälven	0,72		x			0,17				x
Lögdeälven	0,64			x		0,16				x
AU3										
Ljungan	0,27				x	0,18				x
Testeboån*	1,00	x				0,93		x		
AU4										
Emån	0,82		x			0,55			x	
Mörrumsån	1,00	x				0,85		x		

Svenskt fiske av lax och fiske efter andra arter med fasta redskap

Laxens lekvandring från uppväxtområdena i södra Östersjön startar normalt som tidigast under april månad. Under perioden maj–augusti når de lekvandrande laxarna norrlandskusten varefter de vandrar upp i älvarna. Tiden för laxens lekvandring skiljer sig mellan olika laxbestånd. Normalt är uppvandringen i en älv utdragen under ca tre månader och vanligen vandrar de största och för reproduktionen viktigaste laxarna upp tidigt på säsongen. Eftersom en laxhona har ungefär 1 000 romkorn per kg kroppsvikt ger stora honor fler avkomma än mindre honor. Det är också de stora laxarna som i hög utsträckning vandrar allra högst upp i älvarna för lek. Lax av odlad ursprung återvandrar till sina hemmaälvar senare än den vilda laxen, vanligen med en tidsförskjutning av ca 2–3 veckor. Det innebär att en senare fiskestart i högre utsträckning styr fisket mot odlad lax som anländer senare och ökar skyddet för storvuxen vildlax som vandrar tidigt under säsongen.

Svenskt yrkesfiske av lax bedrivs idag nästan uteslutande med fasta redskap. För yrkesfisket gäller särskild lagstiftning, som andra fiskare än yrkesfiskare inte omfattas av. Detta eftersom fisk fångad i havet endast får säljas av den som fiskar med stöd av en fiskelicens. Exempelvis ska yrkesfisket förhålla sig till regler om laxkvot, landningsskyldighet och rapporteringsskyldighet.

Det finns flera olika typer av fasta redskap och den som yrkesfiskar ska rapportera vilka redskap som används med hjälp av redskapskoder.³ Det mest använda redskapet vid fiske av lax är laxfälla push up, med redskapskod 845, samt laxfälla push up med vittjanpåse, med redskapskod 846. För fiske efter strömming, siklöja och sik används bl.a. sill-/ strömmingryssa/ löjryssa, med

³ Redskapstyper och redskapskoder listas i *bilaga 1* i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2018:11) om befälhavares skyldigheter att rapportera och anmäla yrkesmässigt fiske i havet.

redskapskod 832, sill-/ strömmingryssja/ push up, vittjanpåse, med redskapskod 838. Även andra redskap används, så som sikryssja/laxryssja, kombifälla och laxfälla. Dessa redskap används även för fångst av flera andra arter än lax, främst sik, sill/strömming och siklöja.

Även vid annat fiske än yrkesfiske används fasta redskap som push up-fällor för fiske efter lax och andra arter. Detta sker dock i begränsad omfattning sedan försäljningsförbudet för fritidsfiskets fångster från havet infördes genom EU:s kontrollförordning 2011⁴. Många fiskare sökte då fiskelicens och bedriver nu ett yrkesfiske med stöd av fiskelicens och fångsten kan därför säljas. Att sätta ut och vittja ett fast redskap tar mycket tid i anspråk och redskapen är dyra, ofta kostar de över 100 000 kr. Det är därför ett relativt begränsat antal personer som använder sådana redskap och som inte är yrkesfiskare. Sedan 2022 är fritidsfiske med fasta redskap begränsat till högst två fasta redskap per person.

Som framgår av tabell 2 har fångsten vid licensierat fiske av lax i delområde 31 under vissa år legat högre respektive lägre än den fördelade kvoten. Det beror på svårigheter att bedöma den dagliga fångsten till följd av hög infiskningstakt och stor variation mellan dagarna, framförallt i anslutning till fiskestopp när landad fångst per dag varit hög. Under vissa år har fisket stoppats tidigare än tänkt för att inte riskera att den totala kvoten överskrids. Det har då begränsat möjligheten att öka nyttjandet av odlad lax eftersom denna generellt återvandrar till kusten och älvarna senare än den vilda laxen.

Som en följd av den svaga återvandringen av lax 2023 var infiskningstakten i kustfisket låg och det licensierade fisket stoppades aldrig under 2023. Total landad fångst uppgick till 16 365 laxar vilket motsvarade lite drygt 71 procent av total tillgänglig kvot.

Tabell 2 Årlig fördelning av tillgänglig svensk laxkvot (TAC) samt årlig svensk fångst av lax (antal laxar) per delområde under åren 2015–2023.

Fördelning av kvot per förvaltningsområde 2015–2024 (antal laxar)											
År	Delområde 22–29		Delområde 30		Delområde 31		Umeälvens-fredningsområde		Reserv	Totalt 22–31	
	Kvot	Fångst	Kvot	Fångst	Kvot	Fångst	Kvot	Fångst		Kvot	Fångst
2015	350	117	7 500	7 054	18 000	20 665			1 020	26 870	27 836
2016	350	430	7 500	7 149	18 000	21 648			1 020	26 870	29 227
2017	250	222	7 500	5 734	17 000	17 636			2 120	26 870	23 592
2018	200	223	7 500	5 558	19 000	22 157			1 660	28 360	27 938
2019	200	135	7 000	4 244	17 200	17 705	2 000	1 937	988	27 388	24 021
2020	200	137	7 000	4 992	17 000	17 538	2 000	625	790	26 990	23 292
2021	200	35	7 000	2 428	19 000	19 297	2 000	1 284	968	29 168	23 044
2022	100	10	4 000	2 811	16 790	15 252			0	20 790	18 073
2023	100	2	3 428	2 489	19 425	13 874			0	22 953	16 365

⁴ Rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i gemenskapen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs.

Tillgängliga fiskemöjligheter och fördelning av svensk laxkvot 2024

Enligt EU:s kvotförordning för Östersjön 2024 (TaC och kvotförordningen för Östersjön 2024)⁵ är den totala kvoten för fiske av lax i Östersjön 53 967 laxar. I linje med ICES rådgivning framgår av samma förordning att fiske av lax inom kvoten endast är tillåtet i delområde 31 under perioden den 1 maj till den 31 augusti i områden inom fyra sjömil från baslinjen. Under år 2024 är riktat fiske efter lax därför inte tillåtet söder om latituden 63°30'N (ICES delområde 22–30). Med undantag från förbudet att bedriva fiske efter lax söder om latituden 63°30'N är det tillåtet att fånga högst en fettfeneklippt lax (av odlat ursprung) per fritidsfiskare och dag vid fritidsfiske. Efter fångst av en fettfeneklippt lax ska fritidsfiskaren upphöra med laxfisket under resterande del av dagen. Samtliga exemplar av varje fiskart som behålls ska landas hel. Genom ytterligare undantag är fritidsfiske efter lax tillåtet norr om 63°30'N (delområde 31) under perioden den 1 maj till den 31 augusti inom fyra sjömil mätt från baslinjen. Undantaget för fritidsfiske norr om 63°30'N under perioden den 1 maj till den 31 augusti inom fyra sjömil mätt från baslinjen begränsas inte av antalet laxar som får landas eller att endast lax med klippt fettfena får landas.

En fast andel av den totala kvoten för licensierat fiske av lax i Östersjön fördelas i sin tur till respektive medlemsstat enligt den relativa stabiliteten⁶. Eftersom fiske av lax inom kvoten endast är tillåtet inom kustvattenområdet i delområde 31 är det bara Sverige och Finland som har möjlighet att bedriva riktat fiske av lax inom kvoten. Sveriges och Finlands andel av kvoten är ca 28 respektive 25 procent vilket i praktiken innebär att ca 53 procent av den totala kvoten är mål för riktat fiske av lax inom kustvattenområdet i delområde 31 under 2024.

Under 2024 motsvarar den svenska andelen av beslutad laxkvot för licensierat fiske 15 116 laxar. Därutöver finns det möjlighet att med stöd av bestämmelser om mellanårsflexibilitet i artikel 15.9 i grundförordningen överföra kvot som inte nyttjats under 2023. På grund av denna mellanårsflexibilitet är det möjligt att föra över 2 295 laxar till 2024 års laxfiske. Enligt HaV:s bedömning finns det därför möjlighet att fördela totalt 17 411 laxar till svenskt licensierat yrkesfiske 2024.

Sedan tidigare år har HaV fördelat och kontinuerligt följt upp infiskningen av den svenska laxkvoten fördelat på ICES delområden 22–29, 30 och 31 (tabell 2). Eftersom rådets förordning om fiskemöjligheter i Östersjön för 2024 inte tillåter riktat laxfiske i område 22–30 behöver såväl kvot som nationella bestämmelser anpassas för att undvika riktat fiske av lax eller oavsiktlig fångst av lax under den tid lax förekommer i dessa områden. Risken för oavsiktlig fångst av lax bedöms framförallt vara hög vid fiske med fast redskap i delområde 30 under månaderna juni-juli då laxfiske normalt bedrivs i detta område. Fiske med fast redskap och visst fiske med nät bör därför begränsas under denna tid. Kvoten för delområde 22–30 bör vara högst 400 laxar för att täcka eventuella bifångster av lax vid fiske efter andra arter med andra redskap. Under tid som fiske med fast redskap är tillåtet bör dessa vara begränsade till redskap som är undantagna från landningsskyldigheten för att möjliggöra återutsättning vid oavsiktlig fångst av lax. Resterande kvot bör fördelas till delområde 31 där fiske efter lax inom kvoten fortsatt kommer vara tillåtet under 2024.

⁵ Rådets förordning (EU) 2023/2638 av den 20 november 2023 om fastställande av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön för 2024 och om ändring av förordning (EU) 2023/194 vad gäller vissa fiskemöjligheter i andra vatten

⁶ Principen om den relativ stabilitet grundar sig på historiska fångstmängder och innebär att man för varje medlemsstat bibehåller en fast procentsats för tillåten fiskeansträngning avseende de viktigaste kommersiella arterna..

Eftersom lax av odlat ursprung återvandrar senare än vildlaxen till sina hemälvar, gör HaV bedömningen att de tidigt återvandrande laxarna i högre grad är vildlaxar. HaV:s målsättning att öka skyddet av vildlaxen och särskilt svaga laxbestånd kan därför uppnås genom att avsätta en del av kvoten för fiske under senare del av säsongen. Mot bakgrund av den biologiska rådgivningen och erfarenheter från tidigare års laxstopp föreslår HaV att fisket ska kunna stoppas när ca 3 000 laxar återstår av fångstmängden i område 31. Om man bortser från 2023 års fiske, då fiske på kvoten aldrig stoppades, utan jämför med infiskningstakten under tidigare år brukar det normalt innebära ett fiskestopp med fasta redskap i område 31 omkring den 1 juli.

Ett fiskestopp runt den 1 juli innebär mycket begränsade fiskemöjligheter för de yrkesfiskare som fiskar i Umeälvens fredningsområde eftersom fisket där får starta först den 1 juli. Med hänsyn till behovet av att skydda laxbeståndet i Vindelälven och samtidigt möjliggöra visst yrkesfiske i området föreslår HaV att fisket får fortsätta inom Umeälvens fredningsområde i ca tio dagar efter att fisket har stoppats inom övriga delar av delområde 31.

På liknande sätt bör fiskemöjligheterna i Skellefteälvens terminalfiskeområde tillåtas fortsätta en tid efter att laxfisket stoppats i område 31. Skellefteälvens terminalfiskeområde är ett till ytan begränsat område vilket gör att lax tillhörande Skellefteälvens laxbestånd dominerar i fångsterna. I Skellefteälven utplanteras en stor mängd odlade laxsmolt som kompensation för vattenkraftutbyggnaden. Återvandringen av vuxen lax till älven sker framförallt under juli månad varför ett tidigt fiskestopp begränsar fisket på den odlade laxen. Ett ökat fiske på den odlade laxen är positivt för att minska problematik med att laxen trängs ihop inne i älven vilket kan medföra ökad risk för sjukdomsutbrott samt felvandring till intilliggande vildlaxvattendrag.

För Luleälvens terminalfiskeområde föreslår HaV inte ett förlängt fiske i förhållande till de generella bestämmelserna för fiske i område 31. Luleälvens terminalfiskeområde är avsevärt mycket större än Skellefteälvens terminalfiskeområde och sträcker sig över en stor del av skärgården utanför Luleå. Att området är stort och sträcker sig långt ut i skärgården medför att det är flera laxbestånd som fångas i området utöver laxbeståndet i Luleälven. Inne i Luleälvens sötvattensområde sker, till skillnad från i Skellefteälven, ett omfattande yrkesfiske på lax. Denna laxfångst avräknas inte från den svenska laxkvoten eftersom fisket sker i sötvattensområdet. Detta fiske i Luleälven är positivt såväl för yrkesfisket som för att minska risken för att stora mängder lax samlas nedströms det nedersta vattenkraftverket i älven vilket kan innebära sjukdomsutbrott och felvandring till andra älvar.

När förekomsten av lax minskat i kustområdet, och den kvarvarande laxkvoten bedöms räcka för ett fiske under resterande del av säsongen, bör fisket kunna öppnas på nytt för nyttjande av resterande kvot inom delområde 31 utan risk för nya fiskestopp. Eftersom lax av odlat ursprung generellt återvandrar för lek senare än vildlaxen kommer fisket under senare del av säsongen i högre grad landa lax av odlat ursprung. Det innebär att den odlade laxen i högre grad nyttjas för fiske och därmed minskar fiskeridödligheten på vild lax. En högre fångst av odlad lax minskar också risken för felvandring och genetisk påverkan i älvar med vildlaxbestånd samt minskar risken för täthetsinducerad spridning av sjukdomar när den odlade laxen ansamlas nedanför vattenkraftverken.

Sammantaget gör HaV bedömningen att den svenska laxkvoten även för år 2024 bör fördelas på ICES delområde 22–30 och 31. I förslaget beaktas gällande EU-lagstiftning och beslut om fiskestopp med särskild hänsyn till fisket inom Umeälvens fredningsområde som får starta först

den 1 juli samt fisket i Skellefteälvens terminalfiskeområde med hög andel odlad lax i som normalt återvandrar senare under juli månad.

Eftersom riktat laxfiske inte är tillåtet i område 22–30 under 2024 innebär det att den avsatta kvoten för område 22–30 endast är avsedd för bifångster vid fiske efter andra arter med redskap som inte är avsedda för laxfiske. Bifångster av lax vid fiske med t.ex. nät och trål måste landas i enlighet med landningsskyldigheten och avräknas mot den nationella laxkvoten.

Landningsskyldigheten, laxfisket och fiske efter andra arter än lax

Inom EU infördes 2015 landningsskyldighet för alla kommersiellt viktiga fiskarter som regleras med kvot (TAC), inklusive lax i Östersjön. Genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1417⁷ har det under åren 2021–2023 funnits undantag från landningsskyldigheten för skonsamma fasta redskap. De redskap som har varit undantagna från landningsskyldigheten för lax är ryssjor, bottengarn och alla andra typer av fiskfällor, utom push up-fällor/pontonfälla om dessa inte är utrustade med en knutlös nätpåse för vittjning. Även om vissa redskap bedömts skonsamma och varit undantagna från landningsskyldigheten, innebär hantering och återutsättning lax en viss dödlighet beroende på redskapens utformning och hantering av fångst. På grund av denna dödlighet har de tillåtna utkastet vid fiske med sådana redskap begränsats till högst 8 procent av den totala årliga fångsten av lax inom varje medlemsstats laxkvot.

Ovanstående förordning om undantag från landningsskyldigheten upphörde att gälla den 31 december 2023. En ny gemensam rekommendation för fortsatt undantag från landningsskyldigheten har utarbetats av Baltfish. Utöver de redskap som varit undantagna från landningsskyldigheten 2021–2023 föreslås undantaget kompletteras med möjligheten att utrusta fartygen med en vattenfylld behållare i vilken laxen kan placeras direkt vid vittjning av push up-fällor/pontonfälla. Det utökade undantaget baseras på nya vetenskapliga studier om hög överlevnad genomförda av Finland. Vidare föreslås att det totala utkastet även fortsättningsvis inte får överskrida 8 procent av den totala fångsten av lax inom respektive medlemsstats kvot.

Den gemensamma rekommendationen har granskats och godkänts av STECF och ett utkast till delegerad förordning har behandlats enligt etablerad procedur i expertgruppen för fiske och vattenbruk. EU kommissionen skickade den 28 februari 2024 en delegerad förordning för undantag från landningsskyldigheten åren 2024–2026 till rådet och parlamentet för två månaders granskning. Förordningen är ännu inte beslutad men väntas träda i kraft innan fisket efter lax påbörjas 2024.

I det fall både laxkvoten och tillåten utkastmängd tar slut behöver HaV stoppa allt fiske med fasta redskap som kan fånga lax. Ett sådant stopp skulle under andra hälften av juli och i augusti framför allt drabba fisket med fasta redskap efter sik. Sikfiske är av stort värde för vissa yrkesfiskare under denna period eftersom sikrommen betingar ett högt pris. Det är därför viktigt att reglerna för fisket anpassas så att varken laxkvoten eller tillåten utkastmängd tar slut och på så vis begränsar fisket efter sik under den period detta fiske anses särskilt värdefullt.

Fiske med fasta redskap bör därför inte tillåtas under tid då laxfiske är förbjudet samtidigt som det finns en betydande risk för stora fångster av lax som måste kastas ut och avräknas mot tillåten

---

⁷ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1417 av den 22 juni 2021 om komplettering av förordning (EU) 2016/1139 vad gäller specifikationer för landningsskyldigheten för lax i Östersjön för perioden 2021–2023

utkastmängd. En sådan period bedöms vara från slutet av maj till slutet av juli i delområde 30 och från slutet av maj fram tills laxfisket är tillåtet i område 31, det vill säga den 17 juni. En annan sådan period med stora fångster och utkast i område 31 infaller efter att laxfisket har stoppats på grund av att laxkvoten tagit slut. Med undantag av 2023 har detta stopp normalt infallit under perioden den 1–10 juli.

Under senare delen av fiskesäsongen, dvs. från mitten av juli, ökar andelen lax av odlat ursprung i fångsterna samtidigt som förekomsten av lax minskar i kustvattenområdet liksom fångsten av lax i redskapen. HaV bedömer att ett återöppnande av fisket med fasta redskap från mitten av juli dels ger möjlighet till ett uthålligt fiske på laxkvoten under resten av säsongen, dels att det för yrkesfisket viktiga fisket efter sik kan pågå med laxfångande redskap utan att behöva stoppas på grund av att laxkvoten eller tillåten utkastmängd tar slut. I det fall laxkvoten tar slut bedöms det finnas utrymme inom tillåten utkastmängd, vilket innebär att fasta redskap, som medgetts undantag från landningsskyldigheten, kan användas. Då kan fisket fortsätta, trots att laxkvoten är slut och det införts ett laxstopp, eftersom laxen får frisläppas och siken behållas.

Undantag från att upprätta och skicka in transportdokument

Fångst som landas och ska transporteras från landningsplatsen, innan första försäljning har skett, ska åtföljas av ett transportdokument. Transportdokumentet ska upprättas av transportören och skickas in till myndigheten inom 48 timmar efter lastning av fångsten. Kraven på transportdokument finns i artikel 68 i kontrollförordningen och i myndighetens nationella föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstiitråde och kontroll på fiskets område finns kompletterande bestämmelser. Kravet på transportdokument omfattar inte bara laxfisket utan allt yrkesfiske.

I Sverige sker många transporter av fisk innan första försäljning ägt rum, detta då det finns många små hamnar och landningsplatser. Det är administrativt betungande för fiskare och transportörer att fylla i ett transportdokument och skicka in till myndigheten, särskilt när det handlar om små mängder som landas dagligen och transporteras korta sträckor. I många fall är det fiskaren själv som transporterar sin fångst från landningsplatsen till en närliggande större hamn eller till en beredningsplats i närheten. Fiskaren som transporterar sin fångst har då redan fyllt i uppgifter i sin loggbok eller journal och även viktuppgifter i en separat vägningsjournal. I dessa fall upplevs dokumentationen i transportdokumentet som ett dubbelarbete. I framtiden kan det eventuellt bli möjligt att hämta uppgifter till transportdokumentet från en loggbok eller e-journal, men i dagsläget finns inte den tekniska lösningen.

I kontrollförordningen ges medlemsstaterna möjlighet att tillämpa undantag från att upprätta och skicka in transportdokument om transporten sker i hamnområdet eller inom en radie på högst 20 km från landningsplatsen. Sverige tillämpat i dag undantaget vad gäller transportdokument inom hamnområdet, vilket regleras i 11 kap. 10 §, FIFS 2004:25.

För att underlätta för fisket och för transportörer föreslår myndigheten nu att även Sverige också använder sig av undantaget för transportdokument inom 20 km från landningsplatsen. Det innebär i så fall att de fisktransporter som är 20 km eller kortare inte behöver åtföljas av ett transportdokument. Det föreslagna undantaget bedöms inte påverka kontrollnyttan eftersom myndighetens kontrollanter vid behov har möjlighet att följa fiskaren mellan landningsplats och transportplats i de fall det handlar om korta sträckor. Däremot innebär förslaget en administrativ lättnad för myndigheten i och med att undantaget förväntas bidra till ett minskat inflöde av dokument till myndigheten.

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna föreskriftsändringar med motivering

Föreskrifter som berörs

De remitterade förslagen omfattar Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:25) om resurstillträde och kontroll på fiskets område och Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön.

Bemyndigande

2 kap. 7 § och 5 kap. 7 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Ikraftträdande

Föreskriftsförslagen föreslås träda i kraft den 25 maj 2024.

14 kap. 3 §, FIFS 2004:25

Rubrik: Östersjön

Nuvarande lydelse:	Föreslagen lydelse:
<p>De för Sverige år 2023 tillgängliga fångstmängderna av lax i Östersjön fördelas enligt följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 100 laxar i delområde 22–29. 15 % av resterande fångstmängd i delområde 30. 85 % av resterande fångstmängd i delområde 31. <p>När det återstår <i>minst 500 laxar i delområde 30 respektive minst 5 000 laxar i delområde 31</i> kan Havs- och vattenmyndigheten besluta att fiske av lax i respektive område helt eller delvis ska förbjudas samt besluta om från vilket datum som fiske av lax åter är tillåtet.</p>	<p>De för Sverige år 2024 tillgängliga fångstmängderna av lax i Östersjön fördelas enligt följande:</p> <ol style="list-style-type: none"> 400 laxar i delområde 22–30. 17 011 laxar i delområde 31. <p>När det återstår <i>minst 3 000 laxar i delområde 31</i> kan Havs- och vattenmyndigheten besluta att fiske av lax i området helt eller delvis ska förbjudas samt besluta om från vilket datum som fiske av lax åter är tillåtet.</p>

Motivering

Enligt TAC och kvotförordningen för Östersjön för 2024 är inget riktat fiske efter lax tillåtet inom kvoten i delområde 22–30. HaV gör därför bedömningen att 400 laxar bör avsättas för eventuella bifångster av lax inom detta område vid annat fiske efter andra arter. Resterande del av kvoten motsvarande 17 011 laxar föreslås fördelas till delområde 31 där fiske inom kvoten fortsatt är tillåtet inom fyra sjömil mätt från baslinjen.

När det återstår minst 3 000 laxar av kvoten i delområde 31 bör HaV under 2024 kunna besluta om att helt eller delvis stoppa fisket av lax samt därmed även fisket med fasta redskap som är laxfångande. Stoppet för fiske av lax i delområde 31 brukar infalla under de första dagarna i juli. Även om en ny delegerad akt om undantag från landningsskyldigheten för lax är antagen vid denna tidpunkt bör fisket med undantagna redskap stoppas. Eftersom utkasten av lax under första halvan av juli bedöms kunna bli höga föreligger det en risk att överskrida den tillåtna utkastängden som får vara högst 8 procent av den totala fångstmängden inom den nationella laxkvoten.

När fisket stoppas i delområde 31 bör HaV också kunna besluta om att fisket får fortsätta under en begränsad tid inom vissa områden. De områden som är aktuella för detta är Umeälvens fredningsområde samt Skellefteälvens terminalfiskeområde. Ett fortsatt fiske i Umeälvens fredningsområde motiveras av att fisket här får starta först den 1 juli. Om fisket, likt tidigare år, stoppas i början av juli får de yrkesfiskare som fiskar i området en mycket begränsade möjlighet till laxfiske. Ett fortsatt fiske under en tid i Skellefteälvens fredningsområde motiveras av att andelen odlad lax är hög inom området och att laxen av odlad ursprung återvandrar för lek senare än den vilda laxen. Stoppas fisket inom detta område i början av juli kommer yrkesfiskets fångster av den odlade laxen inom Skellefteälvens terminalfiskeområde att bli mycket begränsade. Ett senarelagt stopp i Skellefteälvens terminalfiskeområde bidrar även till att öka andelen odlad lax som fångas inom den svenska kvoten och bidrar på så vis till ett stärkt skydd för den vilda laxen.

När HaV bedömer att förekomsten av lax i kustområdet reducerats bör fiske åter kunna tillåtas inom hela delområde 31. Syftet med att behålla en kvarvarande laxkvot är att fiske med fasta redskapen då kan fortgå utan några fiskestopp under resterande del av säsongen. Därmed bedöms det för yrkesfisket viktiga fisket efter sik under senare delen av juli samt under augusti och september kunna bedrivas som tidigare år. Fångster av lax i detta fiske avräknas från den kvarvarande laxkvoten.

11 kap. 10 §, FIFS 2004:25

Rubrik: Transportdokument

Nuvarande lydelse:	Föreslagen lydelse:
Skyldigheten för transportföretag att medföra transportdokument enligt artikel 68.1 i förordning (EG) nr 1224/2009 ska inte gälla vid transport inom <i>det</i> hamnområde <i>där</i> landningen genomförts.	Skyldigheten för transportföretag att medföra transportdokument enligt artikel 68.1 i förordning (EG) nr 1224/2009 ska inte gälla vid transport inom hamnområdet <i>eller högst 20 km från landningsplatsen</i> .

Motivering

Havs- och vattenmyndigheten bedömer att kontrollnyttan med ett transportdokument när fångsten transporteras korta sträckor inte är proportionerlig i förhållande till det administrativa arbete som det innebär för både transportören, som ska fylla i dokumentet, och HaV, som ska hantera de inkommande dokumenten efter att transporten redan ägt rum. Därmed bör Sverige tillämpa det

undantag som kontrollförelordningen möjliggör, för transporter på 20 km eller kortare. Undantaget minskar den administrativa bördan för fiskaren, transportören och myndigheten genom att färre dokument behöver skickas in. Det ger det myndigheten ett ökat utrymme att hantera och kontrollera att fångster som transporterats längre väg åtföljs av transportdokument.

5 kap 6 §, FIFS 2004:36

Rubrik: Fiske med fast redskap, ryssjor och visst nätfiske

Nuvarande lydelse:	Förelslagen lydelse:
<p>I kustvattenområdet i Östersjön norr om latituden 62 55 N är det fr.o.m. den 1 april t.o.m. den 30 juni förbjudet att fiske med</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. fasta redskap som i någon del är högre än 1,5 meter, 2. nät efter lax och öring, och 3. nät som har en större maskstorlek än 120 millimeter. <p>För den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens gäller förbudet i första stycket fram t.o.m. den 16 juni.</p>	<p>I kustvattenområdet i Östersjön norr om latituden 63 30 N (<i>delområde 31</i>) är det fr.o.m. den 1 april t.o.m. den 30 juni förbjudet att fiska med</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. fasta redskap som i någon del är högre än 1,5 meter, 2. nät efter lax och öring, och 3. nät som har en större maskstorlek än 120 millimeter. <p>För den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens gäller förbudet i första stycket fram t.o.m. den 16 juni.</p>

Motivering

Bestämmelserna i 5 kap 6 § har tidigare omfattat kustvattenområdet i den norra delen av delområde 30 mellan latituden 62 55 N och latituden 63 30 N. Skälet har varit att laxfisket inom detta område i hög utsträckning fiskar på blandade bestånd av vild och odlad lax från älvar i delområde 31. Däribland även lax från mindre starka älvar i södra delen av delområde 31 som Lögde älv, Sävarån och Öre älv. Eftersom riktat fiske inom kvoten i delområde 30 inte är tillåtet under 2024 behöver bestämmelserna i 5 kap. 6 § anpassas till att endast omfatta kustvattenområdet norr om latituden 63 30 N (delområde 31). Den norra delen av delområde 30 mellan latituden 62 55 N och latituden 63 30 ska i sin tur omfattas av samma bestämmelser som övriga delar av delområde 30 enligt förelslagen lydelse i en ny 5 kap x §.

5 kap x §, FIFS 2004:36 – NY

Rubrik: Fiske med fast redskap, ryssjor och visst nätfiske

<i>Förelslagen lydelse:</i>
<i>I kustvattenområdet i Östersjön mellan latituden 60 30 N och latituden 63 30 N (delområde 30) är det fr.o.m. den 1 juni t.o.m. den 15 juli förbjudet att fiske med</i>

Föreslagen lydelse:

1. fasta redskap som i någon del är högre än 1,5 meter,
2. nät efter lax och öring, och
3. nät som har en större maskstorlek än 120 millimeter.

Under övrig tid får den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens endast fiska med fasta redskap om redskapet omfattas av undantag från landningsskyldigheten enligt gällande EU-rätt.

Motivering

Eftersom TaC- och kvotförordningen för Östersjön 2024 inte tillåter riktat laxfiske inom kvoten i delområde 22–30 behöver de nationella bestämmelserna anpassas för att undvika riktat fiske efter lax eller oavsiktlig bifångster av lax under tid som lax förekommer i området. Under senare år har riktat fiske efter lax inom delområde 22-30 endast bedrivits i kustvattenområdet mellan mellan latituden 60 30 N och latituden 63 30 N (delområde 30). Fisket efter lax har uteslutande bedrivits med fast redskap och under åren 2021–2023 var den genomsnittliga licensierade fångsten av lax i delområdet 2 572 laxar. Under samma år har ca 90 procent av all lax landats under perioden mellan den 1 juni och den 15 juli. Den genomsnittliga fångsten av lax under övrig tid de tre senaste åren uppgår till totalt 317 laxar.

För att begränsa möjligheten till riktat fiske efter lax samt undvika oavsiktliga bifångster av lax vid fiske efter andra arter bedömer HaV att allt fiske med fast redskap som i någon del är högre än 1,5 meter ska vara förbjudet mellan den 1 juni till den 15 juli. Av samma skäl bedömer HaV att även fiske med nät efter lax och öring samt nät med en maskstorlek större än 120 mm ska vara förbjudet under denna tid för att undvika riktat fiske efter lax samt oavsiktliga bifångster av lax vid fiske efter andra arter med dessa redskap. För att möjliggöra återutsättning av eventuell lax som fångas under annan tid då fiske med fast redskap är tillåtet anser HaV att den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens endast ska använda sådana fasta redskap som är undantagna från landningsskyldigheten enligt gällande EU-bestämmelser. Utkast av lax ska då redovisas och avräknas tillåten utkastmängd motsvarande åtta procent av Svereiges totala fångst av lax inom kvoten.

Utöver det licensierade fisket har det historiskt bedrivits ett begränsat fritidsfiske med fast redskap efter bl.a. lax i delområde 30. Vid fritidsfiske söder om latitud 63 30 (delområde 22–30) medger gällande EU-bestämmelser fångst av högst en fettfeneklippt lax (av odlat ursprung) per fritidsfiskare och dag. Efter fångst av en fettfeneklippt lax ska fritidsfiskaren upphöra med laxfisket under resterande del av dagen. Eftersom fritidsfisket är begränsat till en fettfeneklippt lax per fritidsfiskare och dag samt att ett fast redskap är avsett att fiska under flera dagar i följd och fortsätter fiska under resterande del av dagen efter det att en fettfeneklippt lax fångats anser HaV att fritidsfiske med fast redskap inte är lämpligt mot bakgrund av gällande EU-bestämmelser. Förbudet att fiska med fast redskap mellan den 1 juni och den 15 juli bör därför även omfatta fritidsfiske. På samma sätt bör förbudet att fiska med nät efter lax och öring samt nät med större maskstorlek än 120 mm omfatta fritidsfiske eftersom dessa redskap väntas resultera i fångst av lax och hög dödlighet vid återutsättning av vild lax med fettfena eller lax som överskrider tillåten fångstmängd per fritidsfiskare och dag.

Upplyningsvis ska nämnas att den nya bestämmelsen bör få beteckningen 5 kap. 6 a §. Detta innebär att nuvarande 5 kap. 6 a–6d §§ kommer att betecknas 5 kap. 6 b–6 e §§ om den nya bestämmelsen antas.

5 kap 6 b §, FIFS 2004:36

Rubrik: Fiske med fast redskap, ryssjor och visst nätfiske

Nuvarande lydelse:	Föreslagen lydelse:
<p>Trots 6 § får länsstyrelsen bevilja tillstånd till den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens att fiska med:</p> <p>1. Högst två fasta redskap efter andra arter än lax, som längst t.o.m. den 31 maj, om redskapet ger ett undantag från landningsskyldigheten för lax enligt <i>kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1417 av den 22 juni 2021 om komplettering av förordning (EU) 2016/1139 vad gäller specifikationer för landningsskyldigheten för lax i Östersjön för perioden 2021–2023.</i></p> <p>2. Högst två fasta redskap fr.o.m. den 12 juni i området mellan latituden 62 55 N och länsgränsen mellan Västerbottens och Norrbottens län. Tillstånd får endast beviljas om det kan tillåtas ur fiskevårdssynpunkt.</p>	<p>Trots 6 § får länsstyrelsen bevilja tillstånd till den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens att fiska med:</p> <p>1. Högst två fasta redskap efter andra arter än lax, som längst t.o.m. den 31 maj, om redskapet ger ett undantag från landningsskyldigheten enligt <i>gällande EU-rätt.</i></p> <p>2. Högst två fasta redskap fr.o.m. den 12 juni i området mellan latituden 63 30 N och länsgränsen mellan Västerbottens och Norrbottens län. Tillstånd får endast beviljas om det kan tillåtas ur fiskevårdssynpunkt.</p>

Motivering

Bestämmelser enligt 5 kap 6 § har tidigare omfattat kustvattenområdet i den norra delen av delområde 30 mellan latitud 62 55 och latitud 63 30. Eftersom riktat fiske efter lax inom kvoten i delområde 30 inte är tillåtet under 2024 behöver bestämmelserna i 5 kap. 6 § anpassas till att endast omfatta kustvattenområdet norr om latituden 63 30 N (delområde 31). Kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1417 av den 22 juni 2021 om komplettering av förordning (EU) 2016/1139 vad gäller specifikationer för landningsskyldigheten för lax i Östersjön för perioden 2021–2023 upphörde att gälla den 31 december 2023. Eftersom någon nya delegerad förordningen vad gäller specifikationer för landningsskyldigheten för lax i Östersjön åren 2024–2026 ännu inte är antagen justeras hänvisningen till gällande EU-rätt. Den nya förordningen väntas träda i kraft innan fisket med fast redskap får påbörjas.

Bilaga 5, FIFS 2004:36 – Moälven Idbyån*Rubrik: Fredningsområden*

<i>Nuvarande lydelse</i>		
Örnsköldsviks kommun		
Moälven Idbyå	<p>Fiske efter <i>lax och öring</i> är förbjudet fr.o.m. den 15 augusti t.o.m. den 31 oktober.</p> <p>Fiske med fast redskap som i någon del är högre än 1,5 meter är förbjudet.</p> <p>Länsstyrelsen får efter ansökan medge den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens tillstånd att utan hinder av förbudet fiska med 2 fasta redskap från och med den <i>12 juni och med flera fr.o.m. den 17 juni.</i></p> <p>Länsstyrelsen får besluta om närmare villkor för tillstånd.</p>	<i>En linje från Hörnskatan över Buröns östra udde till fastlandet 200 meter sydost om Buröbäckens mynning.</i>
Inre restriktionsgräns	Allt fiske är förbjudet fr.o.m. den 15 augusti t.o.m. den 31 oktober.	<i>Dels en linje utanför Moälven på ett avstånd av 500 meter från närmaste punkt på den gränslinje som anges i bilaga 2 till dessa föreskrifter, dels en linje utanför Idbyån från en tavla på fastlandet vid Fällsundets norra del vilken utmärker en elkabel, i kabelns riktning till Burön och därifrån vidare till den nordligaste punkten på udden öster om Sjöboviken på Hornön</i>

Föreslagen lydelse

Örnsköldsviks kommun

Moälven
Idbyå

Fiske efter lax är förbjudet under hela året.

Fiske efter öring är förbjudet fr.o.m. den 15 augusti t.o.m. den 31 oktober.

Fiske med fast redskap som i någon del är högre än 1,5 meter är förbjudet.

Länsstyrelsen får efter ansökan medge den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens tillstånd att utan hinder av förbudet fiska med fasta redskap från och med den 16 juli om redskapet omfattas av undantag från landningsskyldigheten enligt gällande EU-rätt.

Länsstyrelsen får besluta om närmare villkor för tillstånd.

Vattenområdet innanför räta linjer mellan punkt 1 till 3:

Pkt.	Lat. N	Long. O	Anmärkning
1.	63 13,833	18 54,100	Hörnskatan
2.	63 14,653	18 53,903	Buröns östra udde
3.	63 14,861	18 55,397	200 meter sydost om Buröbäckens mynning

Inre
restriktionsgräns

Allt fiske är förbjudet fr.o.m. den 15 augusti t.o.m. den 31 oktober.

Vattenområdet innanför räta linjer mellan punkt 1 till 2 och 3 till 5.

Pkt.	Lat. N	Long. O	Anmärkning
1	63 15,874	18 43,760	Udde öster om Moälvens mynning
2	63 16,506	18 43,025	Industrihamnens kaj
3	63 16,039	18 53,362	Fastlandet på Fällsundets norra del
4	63 15,932	18 53,102	Buröns nordligaste udde
5	63 16,319	18 51,705	Nordligaste punkten på udden öster om Sjöbodviken på Hornön

Motivering

Fredningsområdet Moälven Idbyån är beläget i den norra delen av område 30 mellan latituden 62 55 och 63 30. Eftersom riktat fiske efter lax inom kvoten i delområde 30 inte är tillåtet under 2024 behöver bestämmelserna anpassas i enlighet med förslaget till den nya bestämmelsen 5 kap. x §. Det innebär att riktat fiske efter lax inom fredningsområdet ska vara förbjudet under hela året och att länsstyrelsens möjlighet att medge tillstånd för den som bedriver fiske med stöd av fiskelicens att fiska med fasta redskap begränsas till att gälla fr.o.m. den 16 juli. För att möjliggöra återutsättning vid bifångst av lax får tillståndet endast omfatta fiske med sådana fasta redskap som är undantagna från landningsskyldigheten enligt gällande EU-bestämmelser. Någon ny delegerad förordningen vad gäller specifikationer för landningsskyldigheten för lax i Östersjön åren 2024–2026 är ännu inte antagen men väntas träda i kraft innan tillståndsgivet fiske med fast redskap får påbörjas inom området.

I syfte att klarlägga gränserna för Moälven Idbyån fredningsområde samt digitalisera området med en högre noggrannhet har HaV genomfört en översyn av gränserna för området och gjort vissa mindre justeringar.

Bilagor:

1. Sändlista
2. Konsekvensutredning

Sändlista dnr 2024-001467

- Regelrådet
- Jordbruksverket
- Kustbevakningen
- Länsstyrelsen i Stockholms län
- Länsstyrelsen i Uppsala län
- Länsstyrelsen i Gävleborgs län
- Länsstyrelsen i Västernorrlands län
- Länsstyrelsen i Västerbottens län
- Länsstyrelsen i Norrbottens län
- Region Gävleborg
- Region Norrbotten
- Region Uppsala
- Region Västerbotten
- Region Västernorrland
- Producentorganisation Kustfiskarna Bottenhavet
- Västerbottens Kustfiskare
- Norrbottens Kustfiskares Producentorganisation
- Sveriges Fiskares Producentorganisation
- Sveriges Fiskevattenägareförbund
- Nedre Ljungans fiskevårdsområdesförening
- Ume-/Vindelälvens fiskeråd
- Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund
- Svenska Naturskyddsföreningen
- Världsnaturfonden
- Östersjölaxälvar i samverkan
- SPFPO

Konsekvensutredning dnr 2024–001467

A. Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Fiske efter lax

I Sverige finns 16 älvar med naturreproducerande bestånd av lax som mynnar i Östersjön. Inkluderat Torne älv, som är gränsälv mot Finland, producerar älvarna naturligt drygt tre miljoner laxsmolt per år vilket uppskattas till ca 95 procent av all naturligt producerad lax i Östersjön. Dock varierar produktionen av laxsmolt kraftigt mellan varje älv, bl.a. beroende av mängden lek- och uppväxtområden samt rådande beståndssituation för respektive bestånd. Därtill finns det sju älvar som är utbyggda med vattenkraft där det som kompensation för skadan på den naturliga produktionen av lax utplanteras ca 1,7 miljoner odlade laxsmolt per år.

Av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 för den gemensamma fiskeripolitiken¹, den s.k. grundförordningen, framgår bl.a. att medlemsstaterna ska tillämpa försiktighetsansatsen i fiskeriförvaltningen och ska säkerställa att nyttjandet av de levande marina biologiska resurserna sker på ett sådant sätt att populationerna av skördade arter återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning (MSY). Målet för maximal hållbar avkastning varierar mellan olika älvbestånd och motsvarar normalt 60–80 procent av den potentiella smoltproduktionen. Laxen finns även upptagen i Art- och habitatdirektivet, rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, vilket innebär att medlemsstaterna har ett utpekat ansvar för bevarandet av denna art och dess livsmiljöer.

Enligt rådets förordning (EU) 2023/2638 av den 20 november 2023 om fastställande av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön för 2024 och om ändring av förordning (EU) 2023/194 vad gäller vissa fiskemöjligheter i andra vatten² får riktat laxfiske under 2024 inte ske inom kvoten i ICES delområde 22–30. Riktat laxfiske är endast tillåtet norr om latitud 63 30 N (ICES delområde 31) under perioden den 1 maj–31 augusti inom fyra sjömil mätt från baslinjerna. Enligt samma förordning motsvarar den svenska andelen av

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG

² RÅDETS FÖRORDNING (EU) 2023/2638 av den 20 november 2023 om fastställande av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön för 2024 och om ändring av förordning (EU) 2023/194 vad gäller vissa fiskemöjligheter i andra vatten

beslutad laxkvot för yrkesmässigt fiske 15 116 laxar. Därutöver finns det möjlighet att med stöd av bestämmelser om mellanårsflexibilitet i artikel 15.9 i grundförordningen överföra kvot som inte nyttjades under 2023. På grund av denna mellanårsflexibilitet är det möjligt att föra över 2 295 laxar till 2024 års laxfiske. Enligt Havs- och vattenmyndighetens (HaV) bedömning finns det därför möjlighet att fördela totalt 17 411 laxar till svenskt yrkesfiske 2024. Eftersom den svenska kvoten endast omfattar fiske i havet omfattas inte det yrkesfiske som bedrivs inom sötvattensområdet i ett antal svenska älvar med kompensationsutsättningar av odlad laxsmolt.

Enligt rådets förordning (EU) 2023/2638 får vid fritidsfiske i delområde 22–30 fångas och behållas högst en fettfeneklippt lax per fiskande och dag. Efter fångst av en första fettfeneklippt lax ska fritidsfiskaren upphöra med laxfisket under återstoden av dagen. Samtliga exemplar av varje fiskart som behålls ska landas hel. I likhet med det yrkesmässiga fisket får fritidsfiske efter lax bedrivas i delområde 31 under perioden den 1 maj t.o.m. den 31 augusti inom fyra sjömil mätt från baslinjen. Icke yrkesmässigt fiske som bedrivs utan stöd av fartygsglicens omfattas inte av kvoten.

Svenskt yrkesfiske av lax i Östersjön har under senare år uteslutande bedrivits i med fasta redskap i kustvattenområdet inom delområde 30 och 31. Därutöver fångas ett begränsat antal laxar som bifångst vid yrkesmässigt fiske med andra redskap efter andra arter, t.ex. vid fiske med nät och trål. Fiske med fasta redskap förutsätter att den fiskande fiskar på en fastighet med fiskerätt; det kan vara en egen fastighet eller fiskerätt genom arrende. Idag bedrivs fisket främst med en så kallad push up-fälla (pontonfälla) men kan även bedrivas med andra typer av fasta redskap så som laxryssjor och kombifälla. Fasta redskap används också för fiske efter andra arter än lax. Utöver lax fångas bl.a. sik, öring och strömming. Arter som sik och öring fångas under tid som det riktade laxfisket med fast redskap bedrivs och utgör i varierande grad ett komplement till fisket av lax under denna tid. Till viss del används fast redskap också vid fiske utan stöd av fartygsglicens (fritidsfiske) för fiske efter lax och andra arter.

Fasta redskap är normalt levandefångande, men vid vittjning och frisläppande av fisk som inte får behållas kan skador och dödlighet uppkomma beroende på redskapstyp och hantering av fångst i samband med vittjning och återutsättning. Genom kommissionens delegerade förordning (EU) 2021/1417 av den 22 juni 2021 om komplettering av förordning (EU) 2016/1139 vad gäller specifikationer för landningsskyldigheten för lax i Östersjön för perioden 2021–2023 har redskap som bedömts skonsamma med hög överlevnad av lax efter återutsättning varit undantagna från landningsskyldigheten. Undantaget har tillämpats för lax som fångas vid yrkesmässigt fiske med ryssjor, bottengarn och alla andra typer av fiskfällor, utom push up-fällor (pontonfällor) som inte är utrustade med knutlös nätpåse för vittjning (så kallad vittjanpåse). Undantaget för återutsättning av lax som fångats med dessa redskap har varit begränsat till högst 8 procent av den totala fångsten av lax inom varje medlemsstats laxkvot. Förordningen upphörde att gälla den 31 december 2023. Baserat på en gemensam rekommendation från BALTFISH har ett utkast till ny delegerad förordning vad gäller specifikationer för landningsskyldigheten för lax i Östersjön för perioden 2024–2026 utarbetats av EU-kommissionen. Utkast till ny delegerad förordning har skickats till rådet och parlamentet för granskning men är ännu inte beslutad. Förordningen väntas dock träda i kraft innan fisket efter lax i svenska kustområden får påbörjas den 17 juni 2024. Utöver de redskap som varit undantagna från landningsskyldigheten 2021–2023 är förslaget att den nya delegerade akten ska kompletteras med möjligheten att utrusta fartygen med en vattenfylld behållare i vilken laxen kan placeras direkt vid vittjning av push up-fällor/pontonfälla. Vidare är förslaget att det totala utkastet även fortsättningsvis inte får överskrida 8 procent av den

totala fångsten av lax inom respektive medlemslands kvot. Förutsatt att hela den svenska kvoten nyttjas inom 2024 års fiske innebära det en maximal utkastmängd för svenskt yrkesfiske om 1 392 laxar.

Under många år har HaV:s övergripande målsättning varit att reglera fisket för att styra uttaget av lax mot bestånd som upprätthålls genom kompensationsutsättningar av odlad laxsmolt samt laxbestånd där den naturliga produktionen nått målen om långsiktigt hållbar avkastning (MSY), det vill säga 60–80 procent av den potentiella smoltproduktionen. Den svenska laxkvoten har då fördelats mellan delområde 22–29, 30 och 31 med hänsyn till naturlig produktion av vild lax, ökat skydd för vilda laxbestånd med svag status samt andelen odlad/fettefenklippt lax i fångsten inom olika områden. Eftersom rådets förordning (EU) 2023/2638 förbjuder riktat fiske av lax inom kvoten i delområde 22–30 under 2024 är det inte möjligt att fördela någon kvot för riktat fiske av lax inom dessa områden under 2024. HaV bedömer därför att högst 400 laxar av kvoten bör avsättas för att täcka eventuella bifångster av lax vid fiske efter andra arter inom delområde 22–30. Vidare anser HaV att de nationella bestämmelserna måste anpassas för att begränsa möjligheten till riktat fiske av lax eller oavsiktliga fångster av lax under tid som lax förekommer i dessa områden. HaV föreslår därför ett förbud för fiske med fast redskap samt visst fiske med nät inom kustvattenområdet i delområde 30 fr.o.m. den 1 juni t.o.m. den 15 juli.

Resterande del av kvoten motsvarande 17 011 laxar föreslås fördelas till delområde 31 där fiske inom kvoten fortsatt är tillåtet inom fyra sjömil mätt från baslinjen under 2024. Nyttjandet av laxkvoten bör också delas upp under två perioder för att i högre grad skydda bestånden av vild lax, öka andelen odlad lax i fångsterna och undvika risken för ett redskapsstopp under sensommaren när fiske av sik är särskilt värdefullt för yrkesfisket.

Särskild hänsyn bör tas till yrkesfisket i Umeälvens fredningsområde eftersom fisket inom detta område tillåts starta först den 1 juli medan fisket i övriga delar av delområde 31 får starta den 17 juni. Desamma gäller fisket i Skellefteälvens terminalfiskeområde där laxen återvandrar senare under säsongen på grund av hög andel odlad/fettefenklippt lax. Inom dessa områden bör HaV därför ha möjlighet att besluta om ett senare stoppdatum i samband med att fisket inom laxkvoten stoppas i övriga delar av delområde 31 vilket vanligen inträffar i början av juli.

Transportdokument

I artikel 68.1 rådets förordning (EU) nr 2009/1224 om införande av ett kontrollsystem i unionen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs³, den s.k. kontrollförordningen, finns en möjlighet för medlemsstaterna att medge undantag från skyldigheten att upprätta och skicka in transportdokument i det fall fisken transporteras inom ett hamnområde eller högst 20 km från landningsplatsen. Sverige tillämpar i dag undantaget för transportdokument inom ett hamnområde. För att ytterligare underlätta för fisket och transportörer föreslår myndigheten nu att även tillämpa undantaget inom 20 km från landningsplatsen.

---

³ Rådets förordning (EG) nr 1224/2009 av den 20 november 2009 om införande av ett kontrollsystem i unionen för att säkerställa att bestämmelserna i den gemensamma fiskeripolitiken efterlevs, om ändring av förordningarna (EG) nr 847/96, (EG) nr 2371/2002, (EG) nr 811/2004, (EG) nr 768/2005, (EG) nr 2115/2005, (EG) nr 2166/2005, (EG) nr 388/2006, (EG) nr 509/2007, (EG) nr 676/2007, (EG) nr 1098/2007, (EG) nr 1300/2008, (EG) nr 1342/2008 och upphävande av förordningarna (EEG) nr 2847/93, (EG) nr 1627/94 och (EG) nr 1966/2006

2. *Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd*

Fiske efter lax

Förslaget till fördelning av laxkvot har sin utgångspunkt i gällande EU-bestämmelser och beaktar status och skyddsbehov för laxbestånden, skillnader i tid för återvandringen av vilda och odlade laxbestånd samt möjligheten att öka andelen odlad fetffeneklippt lax i fångsten.

Den begränsade kvoten inom delområde 22–30 är en direkt följd av gällande EU-bestämmelser som förbjuder fiske av lax inom kvoten i dessa områden. Kvoten är endast avsedd att täcka eventuella bifångster av lax vid fiske efter andra arter. Av samma skäl begränsas fiske med fast redskap samt visst fiske med nät under den tid då lax förekommer i området mellan den 1 juni och den 15 juli. Om regleringen inte kommer till stånd och fiske med dessa redskap fortsatt bedrivs efter andra arter under denna tid kommer det leda till betydande bifångster av lax. Även om laxen skulle vara möjlig att återutsättas med stöd av ny delegerad förordning om undantag från landningsskyldigheten skulle det resultera i en omfattande hantering av lax med stor risk att överskrida maximal utkastmängd som uppgår till 8 procent av den totala fångsten inom Sveriges kvot. Det riskerar i sin tur att leda till redskapsstopp under tid som fiske av lax är förbjudet och därav påverka möjligheten till fiske med fast redskap efter bl.a. sik under sensommaren. Förslag till begränsningar för visst fiske med nät syftar till att begränsa möjligheten till riktat fiske av lax eller oavsiktliga fångster av lax under tid som förekomsten av lax väntas var hög i dessa områden. Lax som fångas vid yrkesmässigt fiske med nät omfattas av landningsskyldigheten vilket skulle innebära att dessa fångster måste landas och avräknas kvoten om begränsningen inte införs. Risken för bifångster bedöms i första hand vara betydande mellan den 1 juni och den 15 juli vid fiske med nät vars maskstorlek överstiger 120 mm (sträckt maska). Eftersom risken för bifångster och riktat fiske av lax bedöms vara begränsad vid fiske med nät med mindre maskstorlek kan detta fiske fortgå för att möjliggöra fiske efter andra arter under denna tid, däribland sik. Om fisket med fast redskap och nät hade begränsats ytterligare för att helt undvika risken för bifångst av lax, t.ex. under en längre period eller vid nätfiske med mindre maskor än 120 mm, skulle det få konsekvenser för vissa yrkesfiskare och fritidsfiskare som bedriver ett fiske efter andra arter med fast redskap och nät trots att risken för bifångst av lax är låg. Om fritidsfiske efter lax med fast redskap och nät inte hade omfattats av bestämmelserna skulle det fortsatt vara möjligt att bedriva ett riktat fritidsfiske efter lax med dessa redskap inom delområde 30. Eftersom gällande EU-bestämmelser endast tillåter fångst av en fetfefeneklippt lax per fritidsfiskare och dag, riskerar fritidsfiske med fast redskap leda till betydande utkast av lax som inte får fångas, t.ex. lax med fettfena eller lax som överskrider tillåten fångstmängd. Likaså riskerar det att leda till hög dödlighet för sådan lax som måste återutsättas vid fiske med nät.

Om inte yrkesfisket av lax, vid ett fiskestopp i område 31, tillåts fortsätta en tid i Umeälvens fredningsområde och Skellefteälvens terminalfiskeområde kommer yrkesfiskets möjlighet till fiske inom dessa områden avsevärt begränsas. Ett begränsat fiske inom Skellefteälvens terminalfiskeområde skulle i sin tur innebära begränsade möjligheter att öka andelen odlad/fetffeneklippt lax i förhållande till total fångst och på så vis öka uttaget av vild lax från älvar med naturligt reproducerande bestånd.

Transportdokument

Att inte införa förslag till utökat undantag från kravet att upprätta och skicka in transportdokument skulle innebära en fortsatt administrativ börda för fisket. Samtidigt bedöms kontrollnyttan vara begränsad eftersom kontrollanter har möjlighet att följa fiskaren mellan landningsplats och transportplats i de fall det handlar om korta sträckor.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Fiske efter lax

Förslaget berör knappt 80 yrkesfiskare som fiskar med fast redskap efter lax och andra arter inom delområde 30 och 31. Förslaget bedöms resultera i mer betydande påverkan för de yrkesfiskare som tidigare fiskat med fast redskap efter lax och andra arter i delområde 30. Inom detta område berörs totalt 26 yrkesfiskare varav 19 yrkesfiskare har redovisat fångst av andra arter under perioden mellan den 1 juni och den 15 juli. Inom Umeälvens fredningsområde har fem yrkesfiskare platser för fiske med fasta redskap och i Skellefteälvens terminalfiskeområde fiskar ett fåtal yrkesfiskare.

Därutöver berörs de fritidsfiskare som under tidigare år bedrivit fiske med fast redskap och nät efter lax och andra arter inom delområde 30. Eftersom fritidsfisket inte omfattas av någon registrering och rapporteringsskyldighet saknas information om antalet fritidsfiskare som berörs. Fritidsfisket med fast redskap inom delområde 30 bedöms vara begränsat sedan försäljningsförbudet för fritidsfiskets fångster från havet infördes genom EU:s kontrollförordning 2011. Många fiskare sökte då fiskelicens och bedriver idag ett yrkesfiske med stöd av fiskelicens.

Transportdokument

Förslaget om undantag att skicka in transportdokument kommer beröra allt yrkesfiske i hela Sverige, inte bara laxfisket. Det är inte möjligt att ange hur många som berörs i realiteten eftersom efterlevnaden av kravet på att skicka in transportdokument är lågt. Av de transportdokument som skickas in i nuläget framgår inte rakt av hur långa transportererna är utan för att undersöka transportsträckan krävs för stort manuellt arbete med att undersöka angivna sträckor i dokumenten. De som kommer dra nytta av undantaget är framförallt det småskaliga yrkesfisket som landar i enskilda mindre hamnar och sedan kör sin fångst till en större hamn i närheten samt de som kör sin fångst från landningsplatsen till en närliggande lokal för vägning och beredning.

4. Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Fiske efter lax

Eftersom fördelningen av laxkvot och möjligheten att stoppa och återuppta fisket inom delområde 31 följer samma principer som tidigare år medför förslaget inga kostnadsmissiga konsekvenserna för yrkesfisket i detta område. Som en direkt följd av förbudet att fiska lax inom kvoten i delområde 22–30 år 2024 fördelas en större andel av Sveriges kvot till delområde 31.

EU-bestämmelser om att förbjuda fiske av lax inom kvoten i delområde 22-30 är direktverkande lagstiftning. Kostnadsmissiga konsekvenser av dessa bestämmelser är alltså inte en följd av

förslagen i denna remiss. De nationella anpassningar som föreslås till följd av gällande EU-bestämmelser om förbud att bedriva fiske av lax inom kvoten i delområde 22–30 kommer i första hand påverka möjligheten till fiske med fast redskap efter andra arter. Fiske med fast redskap i delområde 30 mellan den 1 juni och den 15 juli har till stor del varit ett riktat laxfiske, men redskapen fångar även andra arter och kompletterar på så vis fisket efter lax under denna tid. Baserat på landningsdata från 2023 års fiske med fast redskap i delområde 30 fångades utöver lax även sik och öring. Av de 26 fartyg som redovisat fångster av lax med fast redskap har totalt 19 fartyg redovisat fångst av sik eller öring eller både sik och öring. Den totala fångsten av sik och öring med fast redskap under samma tid uppgick till 1,128 ton respektive 0,506 ton. Baserat på uppgifter om det genomsnittliga värdet av sik och öring i första handelsled under 2023 motsvarade fångsten av lax och öring ett totalt landningsvärde på 55 272 kr (49 kr per kg) respektive 44 528 kr (88 kr per kg) under perioden den 1 juni till den 15 juli. Det genomsnittliga landningsvärdet av sik och öring per fartyg under samma period uppgick till 5 252 kr och varierade från som minst 490 kr per fartyg till som mest 14 162 kr per fartyg. Eftersom HaV saknar uppgifter om fångst som förädlas av fiskaren själv kan det inte uteslutas fångsten betingar ett högre värde för enskilda företagare med större kostnadsmässiga konsekvenser som följd.

Under 2023 redovisades inga yrkesmässiga fångster med laxnät eller nät över 120 mm i delområde 30 mellan den 1 juni och den 15 juli, varför denna reglering inte väntas resultera i några kostnadsmässiga konsekvenser.

EU:s bestämmelser om landningsskyldighet för yrkesfisket efter lax och eventuella undantag från denna huvudregel är direktverkande lagstiftning. Eventuella merkostnader för yrkesfisket att anpassa fisket med fasta redskap till landningsskyldigheten under tid som fiske av lax är förbjudet är alltså inte en följd av förslagen i denna remiss.

Transportdokument

Myndighetens förslag att undanta kravet på att skicka in transportdokument för kortare sträckor innebär en minskad kostnad och tidsåtgång för de fiskare och transportörer som skickar in transportdokument idag. Det innebär också att myndigheten får en minskad administrativ hantering av inkomna dokument och kan lägga den tiden på annan kontrollverksamhet.

5. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

HaV har enligt 2 kap. 7 § förordningen (1994:1617) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen bemyndigande att meddela föreskrifter om för fiskevården och fiskets bedrivande som förbjuder eller begränsar fisket med avseende på vilken fisk som får fångas, användningen av fiskefartyg, fiskemetoder eller fiskeredskap, och fiske inom vissa områden eller för vissa ändamål.

Av 5 kap. 7 § samma förordning framgår att HaV får meddela de föreskrifter som behövs för tillsynen och kontrollen av efterlevnaden av EU-förordningar om den gemensamma fiskeripolitiken och nationella föreskrifter på området.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Den gemensamma fiskeripolitiken omfattar åtgärder för bevarande och förvaltning av levande marina biologiska resurser samt förvaltning av fiskerier och flottor som nyttjar sådana resurser.

Medlemsstaterna ska bestämma hur deras nationellt tilldelade kvoter ska fördelas och därvid ta vissa hänsyn (se art. 16 i grundförordningen⁴). Förslaget överensstämmer med dessa skyldigheter.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

De föreslagna bestämmelserna bör träda ikraft så snart som möjligt.

Yrkesfisket kommer att informeras genom myndighetens e-postutskick "Fiskenytt". Särskilda informationsinsatser kommer att ske genom pressmeddelande och information på HaV:s web. Länsstyrelserna kommer uppmanas att sprida information genom sina informationskanaler.

B. Kommuner och landsting

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting.

C. Företag

Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen.

Strax under 80 yrkesfiskare berörs av förslaget. Företagen är normalt mikroföretag med en eller ibland några anställda. Det är vanligt med säsongsanställda.

2. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

Förslaget innebär minskad administrativ börda vad beträffar krav att upprätta och skicka in transportdokument. I övrigt har förslaget ingen påverkan.

3. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Förslag till anpassningar av nationella föreskrifter som en följd av gällande EU-bestämmelser om förbud att fiske lax inom kvoten i delområde 22–30 innebär att företagets möjlighet till fiske med fast redskap efter andra arter förbjuds mellan den 1 juni och den 15 juli i delområde 30. Under denna tid fångas även sik och öring med fast redskap. För att kompensera kan företagen behöva anpassa fisket och i högre utsträckning bedriva fiske med nät riktat efter bl.a. sik. Fasta redskap är också dyra i inköp (ca 100 000 kr) och det kan innebära en förlust för vissa företag att redskapen inte kan nyttjas under viss tid av året.

---

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken, om ändring av rådets förordningar (EG) nr 1954/2003 och (EG) nr 1224/2009 och om upphävande av rådets förordningar (EG) nr 2371/2002 och (EG) nr 639/2004 och rådets beslut 2004/585/EG

Om EU-kommissionen inte beslutar om ett förlängt undantag från landningsskyldigheten för lax 2024–2026 vid fiske med fasta redskap kan sådana redskap inte användas för fiske efter andra arter när laxfisket är stoppat t.ex. om laxkvoten är slut. Det riskerar att innebära en betydande intäktsförlust för de yrkesfiskare som i högre utsträckning har intäkter från fiske efter sik och andra arter under tid då fiske efter lax är förbjudet.

Om EU kommissionen beslutar om ett förlängt undantag från landningsskyldigheten för lax enligt BALTFISH rekommendation blir det möjligt att fiska med redskap som är undantagna från landningsskyldigheten under tid då laxfisket är förbjudet förutsatt att tillåten utkastmängd för lax inte är fullt nyttjad. De yrkesfiskare som inte redan fiskar med fasta redskap som förväntas bli undantagna från landningsskyldigheten kommer då behöva anpassa sitt fiske eller sina redskap under tid när fisket efter lax är förbjudet. För att inte överskrida den tillåtna utkastmängden motsvarande 8 procent av den nationella laxkvoten (1 392 laxar) måste dock även fisket med de redskap som är undantagna från landningsskyldigheten begränsas under tid då fångst och utkast av lax förväntas vara betydande.

4. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Anpassning av nationella föreskrifter som en direkt följd av förbudet att bedriva fiske av lax inom kvoten i delområde 22–30 kommer främst påverka konkurrensförhållanden för företag som bedriver fiske med fast redskap i delområde 30 genom begränsade möjligheter att fiske efter andra arter (sik och öring) med fast redskap mellan den 1 juni och den 15 juli. I övrigt bedöms inte förslagen påverka konkurrensförhållanden.

5. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Regleringen bedöms i övrigt främja det för yrkesfisket viktiga fisket efter sik under slutet av juli till september. Utöver siken har sikrommen som tas tillvara i detta fiske ett högt värde för yrkesfisket.

6. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Samtliga företag är små vilket har beaktats.

D. Samråd

HaV har under beredningen av ärendet deltagit i samråd med yrkesfiskare som bedriver fiske inom Umeälvens fredningsområde den 14 mars 2024. Samrådet arrangerades av Länsstyrelsen i Västerbotten, som även deltog under mötet. HaV har i övrigt informerat om gällande EU-bestämmelser och pågående översyn av bestämmelser i FIFS 2004:25 och FIFS 2004:36 i samrådsmöte med fiskets företrädare den 2 februari 2024.

E. Kontaktperson

Jens Persson, Fiskeregleringsenheten, tfn. 010-698 63 54, eller
Håkan Carlstrand, Fiskeregleringsenheten, tfn. 010-698 62 40

För frågor gällande laxkvot och fiskestopp:

Jarl Engquist, Fiskeriuppföljningsenheten, tfn. 010-698 62 05

För frågor om undantag att upprätta och skicka in transportdokument:
Elin Hedman, Fältkontrollenheten, tfn. 010-698 63 67